ANDRAGÓGIA MA

ZÁRÓVIZSGA TÁJÉKOZTATÓ és ZÁRÓVIZSGA TÉTELSOR

2024/2025-ös tanévtől

Az andragógia MA záróvizsga két részből áll:

1. **Az első rész a szakdolgozat megvédése**. A hallgató szakdolgozatát egy kb. 10 perces prezentáció keretében mutatja be, majd válaszol a bírálatban megfogalmazott kérdésekre, reflektál a szakmai felvetésekre. A szakdolgozattal kapcsolatban a hallgató további kérdéseket is kaphat a záróvizsga-bizottságtól.
2. **A záróvizsga második része a szóbeli vizsgarész**. A hallgató a záróvizsgán egy „A” és egy „B” tételt húz az alábbi tételsorokból. A tételeket rövid felkészülés után a záróvizsga-bizottság előtt fejti ki. A szóbeli vizsgarész célja, hogy a záróvizsga-bizottság meggyőződjön arról, hogy a hallgató az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretekkel, készségekkel és képességekkel rendelkezik, és a tanult ismereteket alkalmazni is tudja.

„A” TÉTELSOR			
	Tétel címe	**Kulcsszavak**	**Javasolt szakirodalom**
1.	**Az egész életen át tartó tanulás szerepe az egyén és a társadalom életében**	A humán tőke hozama, gazdasági - társadalmi - politikai - emberi - kulturális tőke, tőkekonverzió - rekonverzió, gyenge és erős kötés elméletek, hálózatelméletek, B. Berstein kidolgozott és korlátozott kód elmélete társadalmi tőke, Bourdieu, Coleman, Becker, Schultz, Putman	- WESSELY Anna (szerk.) (2003): A kultúra szociológiája. Budapest, Osiris Kiadó. - BLASKÓ Zsuzsa (1997): Kulturális tőke és társadalmi reprodukció http://www.szociologia.hu/dynamic/9803blasko.htm. - FÁBER ÁGOSTON (2017) : BOURDIEU TŐKEELMÉLETE: PÉNZ, KAPCSOLATOK, MÉG TÖBB PÉNZ HTTP://UJEGYENLOSEG.HU/BOURDIEU-ES-A-TOKE-NEM-CSAK-PENZZEL-LEHET-BOLDOGULNI/. - BOURDIEU, PIERRE(1998): GAZDASÁGI TŐKE, KULTURÁLIS TŐKE, TÁRSADALMI TŐKE. IN: LENGYEL GYÖRGY-SZÁNTÓ ZOLTÁN (SZERK.): TŐKEFAJTÁK. A TÁRSADALMI ÉS KULTURÁLIS ERŐFORRÁSOK SZOCIOLÓGIÁJA. BP. AULA 155-177; - B. BERNSTEIN(1975): NYELVI SZOCIALIZÁCIÓ ÉS OKTATHATÓSÁG IN: PAP ÉS SZÉPE (SZERK.): TÁRSADALOM ÉS NYELV.- (PP. 393-435), GONDOLAT KIADÓ, BP. - PONYI László (2014): Közművelődés és tőkeelméletek http://www.kulturalisszemle.hu/1-szam/hazai-tudomanyos-muhely/ponyi-laszlo-kozmuvelodes-es-tokeelmeletek - PUSZTAI Gabriella (2015): Tőkeelméletek az oktatáskutatásban. In: Varga Aranka (szerk.): A nevelés szociológiai alapjai. (pp. 137-160), Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék Wlislocki Henrik Szakkollégium, Pécs. F5 - Csath M. (szerk.) (2021). *Versenyképességi mozaik.* Akadémiai Kiadó. https://doi.org/10.1556/9789634547587

2.	**A felnőttoktatás és -képzés politikai, gazdasági és etikai vonatkozásai**	Az etika megalapozása, deontologikus etikák, következmény-etikák, multikulturalitás, szabadság, morális pánik, emotivizmus, szükségletek, komparatív előnyök, elsüllyedt költség párbeszéd, autonómia, szabadság, részvétel, felelősség, kiritikai gondolkodás, szolidaritás	- Isaiah BERLIN (1990): John Stuart Mill és az élet céljai. In: uő: Négy esszé a szabadságról. Európa Könykiadó. Budapest. p. 444-512 - T. Judith JARVIS: The Trolley Problem. The Yale Law Journal, 94. évf. 6. sz. május. p. 1395-1415. - Alasdair MACINTYRE (1998): Az erény nyomában. Osiris. ebből: 2. A mai erkölcsi vita természete és az emotivizmus p 19-40; 3. Az emotivizmus: társadalmi tartalom és társadalmi kontextus p 41-57. - BIBÓ István (1984): Az európai társadalomfejlődés értelme. In: Bibó István összegyűjtött munkái II. kötet. (Szerk: Kemény István – Sárközi Mátyás) Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem. p. 560-636. - Allan BLOOM (2008): Az amerikai szellem bezáródása (részlet). Felsőoktatási Műhely 2008. 3. sz. p- 41-53 - Bajusz Klára – Németh Balázs (2011) Andragógiai szöveggyűjtemény. Pécs: Publikon Kiadó.6. - Durkó Mátyás (1999) Andragógia. A felnőttnevelés és a közművelődés új útjai. IIZ/DVV, Budapest.; Post 2015. - Adult Education and Development. 80/2013; English, Leoana M. – MAYO, Peter (2012) Learning with Adults. A Crtical Pedagogocal Introduction Rotterdam: Sense Publishers. Source: https://www.sensepublishers.com/media/599-learning-with-adults.pdf - MÉRŐ Lászlónak a tantárgy vizsgájához adott kézirata, ami egy szöveggyűjtemény
3.	**Az Európai Unió felnőttképzési stratégiája**	Az EU 2020 program célkitűzései; a közösségi oktatáspolitika fogalma és jelentősége; az Erasmus+ program sajátosságai; az UNESCO 2030 stratégiai céljai	- Benedek András (2015): Az európai és hazai szakképzési rendszer fejlődésének tendenciái, BME Tanárképző Központ, OnlineTÁMOP-4.1.2 B2 Pályázat könyvei - Halász Gábor (2012): Az oktatás az Európai Unióban - tanulás és együttműködés. Új Mandátum, Budapest - Maróti Andor (2010), Nemzetközi összehasonlító felnőttoktatás, NTK, Budapest, 2010, ISBN: 9789631969283. - Németh Balázs (2016) : A tanuló városok fejlesztésének globális és lokális perspektívái. In. EDUCATIO 25:(2) pp. 234-244. 2016) ISSN 1419-8827.

			- European Association for The education of Adults: Országtanulmányok http://eaea.org/ - UNESCO (2016): 3. Global report on adult learning and education, Hamburg, UIL, 2016. ISBN: 978-92-820-1213-0 - UNESCO moving forward the 2030 Agenda for Sustainable Development (https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247785)
4.	**A magyar felnőttoktatás ágazatai és intézményei**	Felnőttképzés, szakképzés – átképzés, szabadidő, közművelődés; A felnőttképzés ágazati irányításának átalakulása, intézményi reformjai	- Vámosi Tamás (2015): Tanoncból mesterember. Pécs, Szerzői kiadás. ISBN 978-963-12-4090-0 - Henczi Lajos (2014): Felnőttképzési és intézményi menedzsment. NTK, Budapest. - Torgyik Judit (2013): A tanulás színterei felnőtt és időskorban. Eötvös József kiadó, Budapest. - Benkei-Kovács Balázs (2015): A szak- és felnőttképzés alakuló európai minőségbiztosítási rendszere (EQAVET). In Henczi Lajos (szerk.), A szak- és felnőttképzés szervezés gyakorlata, Raabe kiadó, Budapest, 2015. márciusi szám. - Farkas Éva (2013): A láthatatlan szakma. Tények és tendenciák a felnőttképzés 25 évéről, Budapest, TypiART Médiaműhely, Pécs. - Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal honlapja: www.nive.hu - a hatályos felnőttképzési törvény és a hozzá kapcsolódó jogszabályok
5.	**Andragógiai kutatások jellemzői (irányvonalak, fókuszpontok)**	Aktuális kutatási trendek az andragógia területén, andragógiai kutatások főbb fókuszpontjai, problémakérdései	- Benke Magdolna (2008): Összegző vizsgálat a hazai szak- és felnőttképzési kutatások és fejlesztések helyzetéről. In: Felnőttképzés 2008/4 - Benedek András (szerk) (2010): A szakképzés és a felnőttképzés fejlesztése NSZFI - Kálmán Anikó (2004): Andragógiai interdiszciplináris kutatásmódszertan. Debreceni Egyetem - Baka József (2010). A felnőttképzési területi kutatások fő irányai Magyarországon. Képzés és Gyakorlat, 7(3-4), 5-20.
6.	**Tanuláselméletek értelmezése a felnőttkori tanulásban**	A felnőttek tanulásáról való gondolkodás alakulása a 21. században. Klasszikus tanuláselméletek: behaviorizmus, kognitivizmus, konstruktivizmus, konnektivizmus.	- Virág Irén (2013): Tanuláselméletek és tanítási-tanulási stratégiák. Médiainformatikai Kiadványok. Eger. - Szabóné Molnár Anna (2009): A tanuló felnőtt. In: Pedagógusképzés 2-3/2009, pp. 199-220.

		Tanulási modellek: önirányított tanulás, transzformatív tanulás, tapasztalati tanulás, reflektív tanulás, munkahelyi tanulás	- Merriam, S.B.; bierema, L. (2003). Adult learning: Linking theory and Practice. Jossey-Bass. 2013. - Illeris, K. (2009) A comprehensive understanding of human learning. In Illeris, K. Contemporary Theories of Learning. Routledge. 7-20.
7.	**Tanítási és tanulási stratégiák és módszerek a felnőttek oktatásában és képzésében**	Tanítási stratégia, előadó- és résztvevőközpontú módszerek, önirányított tanulás, tanulási stílus, hatékony tanulási környezet, tanulásmódszertan	- Kraiciné Szokoly Mária.- Csoma Gyula (2012): Bevezetés az andragógia elméletébe és módszertanába. ELTE Eötvös K.62-220 oldal (e anyag) - Kathyné Mogyoróssy Anita: Tanulási stílus, stratégia, módszerek és motiváció (e anyag) - Erdei Enikő (2012): Tanulási motiváció és tanulást nehezítő tényezők különböző gazdasági aktivitású csoportok esetében. Felnőttképzési Szemle, IV./1. - Kraiciné Szokoly Mária: Oktatásszervezés jegyzet (e anyag) Szemle, IV./1. - Kraiciné Szokoly Mária: Oktatásszervezés jegyzet (e anyag) - Kálmán Orsolya & kopp Erika (2022). A tanulási környezet. In Falus Iván & Szűcs Ida (szerk), A didaktika kézikönyve - Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Budapest: Akadémiai Kiadó. 141-175. - M. Nádasi, M. (2022). Az oktatás szervezési módjai/munkaformái. In Falus Iván & Szűcs Ida (szerk), A didaktika kézikönyve - Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Budapest: Akadémiai Kiadó. 513-543. - Horton, W. K. (2012). E-learning by design. San Francisco, CA: Pfeiffer. 67-128.
8.	**Mérési és értékelési módszerek a felnőttképzésben, a fejlesztő értékelés alkalmazási lehetőségei**	Tudás és tanulás változása, értékelés fogalma, értékelés szintjei, értékelés típusai funkciók szerint, értékelés követelményei, fejlesztő értékelés	- dr. Bredács Alice Mária (2015): A hagyományos és az IKT-vel támogatott mérés és értékelés a szakképzésben - Dr. Gaál Gabriella (2015): Tervezés és értékelés. Eger http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/kezek/02_terv_ert/index.html - Orbán Józsefné (2011): Koopertív technikák. PTE http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/koop_tech_oj/index.html

9.	**Sajátos tanulási igények felnőttkorban**	Hátrányos helyzetű, tanulási nehézséggel küzdő, fogyatékossággal élő, bevándorló, időskorú felnőttek tanulása	- Kraiciné Szokoly Mária (2012): Sajátos tanítási-tanulási igény felnőttkorban In. A szak- és felnőttképzés-szervezés gyakorlata (Szerk.: Henczi Lajos) RAABE ISSN 1788-9626 RAABE 2012 1-26 - Dávid Mária (2015): Speciális igényűek a felsőoktatásban és a felnőttképzésben. Eszterházy Károly Egyetem, Eger. 12-23, 41-114. - Dunás-Varga Ildikó (2021): Az oktatásban való részvétel, a végzettség és a foglalkoztatás összefüggései, különös tekintettel a fogyatékossággal élő személyek helyzetére. In Fogyatékos emberek a 21. századi magyar társadalomban Tanulmánykötet Bánfalvy Csaba tiszteletére. ELTE BGGYK. 21-32.
10.	**Az egyéni és szervezeti karriertervezés**	Karriermenedzsment, karriertervezés, karriersiker, egyéni karriermenedzsment szempontjai, szervezeti karriermenedzsment eszközei	- Bálint, B. – Karoliny, Zs. (2017): The more is applied, the better results are reached? Empirical lessons learned from the usage of career management tools. International Journal of Strategic Management and Decision Support Systems in Strategic Management, Vol. 22, No. 4, p. 3-10. - Koncz Katalin (2013): A sikeres szervezeti karrierfejlesztés feltételei. Munkaügyi Szemle, 57. évf., 4. sz., p. 32–43. - Langer Katalin (2008): Karriertervezés - Személyiségmarketing. Szent István Egyetem, Gödöllő

„B” TÉTELSOR			
	Tétel címe	**Kulcsszavak**	**Javasolt szakirodalom**
1.	**Egy aktuális andragógia kutatás eredményeinek részletes bemutatása**	Kutatási terv, kutatási probléma, kutatási kérdések, hipotézisek, kritikai szakirodalmi elemzés, hivatkozás, parafrazálás, plágium, mintavétel, kvalitatív és kvantitatív módszerek, kérdőív, esettanulmány, dokumentumelemzés, interjú, fókuszcsoport, world café módszerek, eredmények bemutatása	- Babbie, Earl. (2000): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest, Balassi Kiadó. ISBN: 963-506-379-2. - Kvale (2005): Az interjú. Budapest, Jószöveg Műhely Kiadó. - Mitev, A. (2015) Alternatív kvalitatív kutatási kézikönyv. Budapest, Alinea Kiadó.
2.	**Minőségfejlesztési alapelvek a felnőttképzésben, konkrét minőségcélok és indikátorok meghatározása a tanulási eredményekhez kapcsolódóan**	A minőség fogalma, minőségbiztosítási rendszerek (TQM, EFQM, ISO), a felnőttképzés minőségbiztosításának jogi háttere, lehetőségei és nehézségei a felnőttek képzésében	- KRAICINÉ SZOKOLY Mária Oktatásszervezés házi jegyzet - Felnőttképzési szakértők és felnőttképzési programszakértők továbbképzése. elméleti tananyag NSZFH 2018. 52-62 p. EQUAVET https://www.oktatas.hu/kepesiteseknyito/kepesitesek/eqavet
3.	**A felnőttképzési projekttervezés lépései és azok sajátos jellemzőinek bemutatása egy valós vagy virtuális projekten keresztül**	Projekt fogalma, PDCA ciklus, stakeholderek azonosításának módszerei, kockázatelemzés	- HENCZI Lajos - MURVAI László (2012): Projekttervezés és projektmenedzsment. Saldo Zrt., Budapest - GÖRÖG Mihály (2003): Általános projektmenedzsment. Aula Kiadó, Budapest - EURÓPAI Uniós pályázatok útmutatói és kézikönyvei
4.	**IKT eszközökkel támogatott tanulás (e-learning képzési program fejlesztési alapelvei) konkrét példákon keresztül**	Elearning, tanulási környezet, elearning alapelvek, eszközök és szabványok, digitális kompetencia	- KOMENCZI B, (2009): Elektronikus tanulási környezetek. Kognitív szeminárium. Gondolat Kiadó, Budapest. - BENEDEK A. (szerk., 2013): Digitális Pedagógia 2.0 Typotex, Budapest. - OLLÉ János és munkatársai (2013): Digitális állampolgárság az információs társadalomban. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. - FERRARI, A. (2013): DIGCOMP: A digitális kompetencia értelmezésének és fejlesztésének európai keretrendszere https://emagyarorszag.hu/wp-content/uploads/2013/10/DIGCOMP_teljes_HUN_151231.pdf - SZŰTS Zoltán, LENGYELNÉ MOLNÁR Tünde & RACSKO Réka (2022). Az oktatás eszközei és digitális technikái. In Falus Iván & Szűcs Ida (szerk),

			A didaktika kézikönyve - Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Budapest: Akadémiai Kiadó. 585-620.
5.	**Andragógusi kompetenciák alkalmazási lehetőségei (interaktív és tevékenységközpontú tanulási környezet megteremtése, csoportvezetés, mentorálás, animálás) saját szakmai tapasztalat vagy választott példa alapján**	Felnőtt tanulócsoport főbb jellemzői, támogató csoportlégkör megteremtése, a csoport tanulási céljai és igényei, tanulást akadályozó csoportfolyamatok kezelése	- KISPÁLNÉ HORVÁTH Mária: A nemformális tanulás pozitív és negaatív hatásai a felnőttek társas kapcsolataira egy kutatás alapján. https://www.academia.edu/23695159/A_nem_form%C3%A1lis_tanul%C3%A1s_pozit%C3%ADv_%C3%A9s_negat%C3%ADv_hat%C3%A1sai_a_feln%C5%91ttek_t%C3%A1rsas_kapcsolataira_egy_kutat%C3%A1s_eredm%C3%A9nyei_alapj%C3%A1 - KÖNIG, O. – SCHATTENHOFER, K. (2017): Bevezetés a csoportdinamikába. In Dynamics Consulting, Budapest - RUDAS János (2016): Csoportdinamika - kezdőknek, haladóknak, kívülállóknak. Oriold és Társai Kft., Budapest. - SZ. MOLNÁR Anna: A felnőttoktatók kommunikatív kompetenciái. In: www.diral.hu/publikaciok/
6.	**Időskorúak speciális andragógiai sajátosságai, egy modell értékű program részletes elemzése időskorúak kompetenciafejlesztéséhez kapcsolódóan**	Elöregedő társadalom, az időskori tanulás neuroandragógiai jellemzői, az időskori tanulás támogatásának intézményei, kísérletei	- VEHRER Adél (2016): Az időskori tanulás szerepének átalakulása Mellearn kötet 140-151 - SZ. MOLNÁR Anna (2005): Az idős felnőtt rétegek (45 év felettiek) felnőttképzési igényei és képzési lehetőségei. Nemzeti Felnőttképzési Intézet , Budapest. URL:http://www.diral.hu/publikaciok//Tanul%C3%A1s%20id%C5%91s%20korban.pdf - BAJUSZ Klára (2009): A felnőttkori tanulás motivációi, Felnőttkori tanulási képességek. Esély 2000 konferencia. URL: http://ofi.hu/tudastar/esely-2000-konferencia/felnottkori-tanulas - BAJUSZ Klára - JÁSZBERÉNYI József (2013): Az időskori tanulásról. Kultúra ás közösség, IV. évfolyam, III. szám. URL: http://www.kulturaeskozosseg.hu/pdf/2013/3/2013_3_05.pdf - HATTON-YEO, Alan (2015): A personal reflection on the definitions of intergenerational practice. *Journal of Intergenerational Relationships. 13*(3), 283–284.

7.	**Az előzetes tudásmérés**	Tanulási eredmények („learning outcomes”); a formális, nem-formális és informális tanulás, Kolb és Fry tapasztalat tanulási ciklusa; a validációs tudásbeszámítás képesítési keretrendszerek, mérés-módszertan különböző útjai, típusai	- Benkei-Kovács Balázs (2017): A validációról való gondolkodás metamorfózisai Európában és Magyarországon, In. OPUS ET EDUCATIO: 4:(4) pp. 476-485. - Farkas Éva (2017): Segédlet a tanulási eredmények írásához a szakképzési és felnőttképzési szektor számára,Budapest: Oktatási Hivatal, 2017. 78 p. (ISBN:978-615-80376-3-1) - Benkei-Kovács Balázs - Vámos Ágnes (2015): A máshol szerzett tudás beszámításáról való gondolkodás a magyar felsőoktatásban, In: Vámos Ágnes, Kopp Erika (szerk.) A tanulás támogatásának új megközelítései és eszközei a felsőoktatásban: Kutatás, fejlesztés, akciókutatás. 258 p. Budapest: Oktatási Hivatal, 197-226. (ISBN:978-615-80779-6-5) - Farkas Éva (2014): A rejtett tudás: A nem formális környezetben szerzett tanulási eredmények hitelesítése Szeged: SZTE JGYPK FI, 2014. 303 p. (ISBN:978-615-5455-08-7) - Benkei-Kovács Balázs (2012): Az előzetes tudás elismerési rendszereinek komparatív andragógiai vizsgálata, ELTE Az Élethosszig Tartó Művelődésért Alapítvány, Budapest, 2012.
8.	**A felnőttképzés folytatásához és a felnőttképzési intézmények működtetéséhez szükséges feltételek és rendszerelemek**	Felnőttképző intézmények információs rendszere; Engedélyezési rendszer; Vizsgarendszer; Felnőttképző intézmények tájékoztatási és panaszkezelési rendszere; Felnőttképzés szakértői rendszere; A felnőttképzés ellenőrzési rendszere; Finanszírozási források; Képzések árazása	- Henczi Lajos (2014): Felnőttképzési és intézményi menedzsment. Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest. - Henczi Lajos (2011): Tudásmaraton. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. - Henczi Lajos (szerk) (2009): Felnőttoktató. A felnőttek tanításának-tanulásának elmélete és gyakorlata. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. - a hatályos felnőttképzési törvény és a hozzá kapcsolódó jogszabályok
9.	**Képzések tervezése**	Kimenet alapú szemlélet a tanulásban, az MKKR fogalomköre. A képzési ciklus. Tanulástámogatás, megújuló tanulási környezet. Képzések tervezési szintjei, korszerű tartalomfejlesztés, képzési igényfelérés	- Kézikönyv a képzési programok tanulási eredményeken alapuló fejlesztésekhez, felülvizsgálatához. Oktatási Hivatal Budapest, 2017 (e szemelvény) 18-23, 27-38, 51-65. p. - Felnőttképzési szakértők és felnőttképzési programszakértők továbbképzése. elméleti tananyag NSZFH 2018. 14-17, 68-96 p. - HENCZI Lajos (szerk)(2009): Felnőttoktató. A felnőttek tanításának-tanulásának elmélete és gyakorlata. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

10.	**Felnőttképzési innovációk (egy jó gyakorlat elemző bemutatása)**	Újszerű felnőttképzési módszerek, tanulástámogatási eljárások felnőtt tanulók körében, technológiai kihívások, munka-alapú tanulás	- Az innováció kézikönyve (2006) Szerk.: Pakucs János, Papanek Gábor Magyar Innovációs Szövetség 188-231 p. 2006. - Benedek András (2015): Az európai és hazai szakképzési rendszer fejlődésének tendenciái. BME Tanárképző Központ, Budapest https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412b2/2013-0002_az_europai_es_hazai_szakkepzesi_rendszer_fejlodesenek_tendenciai/ES/sesjs03g.htm - Word Economic Forum honlapja: https://www.weforum.org/ - Gulyás, B. & Kovács, Zs. (2023). Toolkit on Enhancing lifelong learning through intergenerational learning. Eötvös Loránd University, Faculty of Education and Psychology Institute of Research on Adult Education and Knowledge Management

Budapest, 2025.